

MESÉL A TENGER...

Ákárki akármint mond, mégis csak nagy dolog, hogy MacDonald és Herriot átjöttek a tengeren, hogy az Egyesült Államok e'nökével meghányják-vessék a világ ezernyi gondját, baját. Persze úgy hivatalosan, mint magánúton próbálják magyaráztatni a washingtoni tanácskozások állítólagos eredményeit, abban viszont mindenki megegyezik, hogy csak az idő fogja megmutatni a konferencia igazi arculatát. Egyelőre annyiból is nehéz állást foglalni a vélt megállapodások mellett, mert hiszen ugyancsak kevesen tudják, hogy tulajdonképpen miben is egyeztek meg a világot irányító államférfiak.

Mindenesetre az érdekes és nem elhanyagolandó jelenség, hogy az eredetileg Londonba tervezett gazdasági konferencia így gyors elhatározással Washingtonba helyeződött át: ezek után világos, hogy akár egy tucat tanácsulást hirdetnek is Londonban, végeredményben csak a részleteit fogják megbeszélni mindannak, amit Washingtonban már eleve eldöntöttek. Ez pedig nagy szó és röviden talán úgy fejezhető ki, hogy az Egyesült Államok zűlést pénzügyi és más belső bajai ellenére "minden ut Washingtonba vezet" — mint ahogy régebben Róma felől nyert irányítást az akkori egész művelt világ.

A washingtoni tanácskozások, jobbanmondva az európai vezető kormányfőkönk, amerikai látogatása első pillantásra semmi összeköttetésben sincs akár a magyar kérdéssel, akár pedig az Egyesült Államokban vagy Kanadában, tehát Észak-amerikai földjén letelepedett magyarság sorsával, illetőleg hivatalával. Ha jobban a dolgok mélyére tekintünk azonban, egyszerre megfeszít talánnyá válik előttünk az az irány, melyet itt az idegenben követünk, ha a gyűjtőfogalomunk, valamint otthonmaradt véreink sorsát szemelgett tekintjük.

Maga az a tény, hogy MacDonald angol és Herriot francia miniszterelnökök az Egyesült Államok fővárosában, tehát a hivatalos amerikai álláspont tekintetbevételével igyekeztek megszabni országok eljövendő politikáját, egy csapásra történelmi hivatást szán az északamerikai földön meglepedett magyarnak; utóvégre is nem kell elfelednünk, hogy legalább egymillió főnyi magyar származású lélek él Kanadában és az Egyesült Államokban együttvéve s így megfelelő módon alkalom fog kínálkozni arra, hogy fajunk helyzetén javíthassunk, úgy itt, mint a tengerentúl.

Dóre megdondolatlanság volna arra a kényelmes álláspontra helyezkedni, hogy nem tehetünk semmit a magunk érdekében, avagy semmi közünk az odahaza maradt véreinkhez. Annál tarthatatlanabb volna ez az álláspont, mert hiszen az idegen sodrótól magyarság helyzete, társadalmi és kereseti körülményei sok kívánnivalót hagynak hátra, másrészt pedig rengetegen függenek akár közvetve, akár közvetlenül attól, hogy milyen a sorsa a történelmi Magyarországon maradt családtagoknak avagy rokonságnak, tehát a magyarságnak általában. Így tehát a saját érdekeinkben fokozott figyelemmel kell kísérelnünk azon fejleményeket, melyek fajtánk bármilyen szempontból való előrehaladását megkönnyítik avagy lehetővé teszik.

Százszor elmondott és az életben uton-útfélen behozonyosodott megállapítás az, hogy új hazánkban kétszeresen szükségünk van összeköttetéseknek ápolására és a magyar becsület ápolására, érgébtetésére, mint odahaza volt. Még akkor sem volt elhanyagolható ez, amidőn a malhoz viszonyított aránylag "jól ment" a dolga boldognak, boldogtalannak, a viszonyok leromlása óta pedig mind fokozottabban nyomul előtérbe az a tény, hogy senki közülünk nem tudja megállni helyét egymaga, elhagyottan, hanem mindegyikünknek mintegy ki kell egészítenie

a másikat, ha amugy is nyomorult elhagyatottságunkban meg akarunk állni a talpunkon.

Tévedés volna azt hinni, hogy az egyes emberek élete nem hat ki a világ eseményeinek alakulására. Csak abban az esetben van ez így, ha az egyén visszahatózóan az eseményektől, valóságától remete-életet él s mint magárahagyott gyertyaszál émelesztődik el az elszigeteltség rengetegében. Az egymásratalálók és összedolgozó lelkek ereje azonban átüt még a fondorlatokon is és meg tudja változtatni vagy legalábbis módosítani az emberek általános felfogását. Ez utóbbit hívják úgy, hogy "general opinion", azaz közvélemény, melyet mindenképpen meg kell nyernünk a magunk számára, ha bármilyen irányban át akarjuk törni a közönyt fojtogató vasfalat.

Azt kevés kanadai magyar tudja, hogy mit sugtak a tájékozó hullámok a Washingtonba zárandó európai államférfiak fülébe, arra ellenben mindegyikünk emlékszik, hogy mit mesélt a tenger, amidőn mi, kivándorlók átszeltük a nagy Óceánt. Ugy-e azt sugta, hogy kevesebb nyomorúságot, több megelégedést kell találnunk az új hazában, ha el akarjuk érni kivándorlásunk célját? Más szóval minden kivándorló magyar egy jobb kor követe volt, midőn átjött a tengeren s álmaiak sirtját ásná meg, ha álláspontját feladva a lemondás fátyálával takarná le az ébredező jövőt...

szonyoknak

A NŐ

ez a világitó csillag nemde békét árasztani és örömet hirdetni születt? Ugy-e, szeme legyen tiszta gyémánt, mikor az övére mosolyog, vagy a gyermekien pihen — hangja legyen tömptölt orgona és a keze, szeszvedőktől megáldott puha keze engesztelő, lágy simogatás?

Szent és magasztos a nő hivatása. Vajha mindnyájan azért tenék ezt, akik küldettek a szent hivatással! Ma sok csillagot látunk, amelyeknek a fénye hamis, hangot hallunk, amelynek nem szelid orgona, hanem szivelen, siket kacagás és a hóhérré kez, ... oh milyen vakítottan fehér sokszor és milyen gondosan ápolott ... Undorodik a beteg fejére hullani ...

Nők! Testvérek, hol vagytok? Letörtétek már a szent jelet, melyet Isten csókolt a homlokotokra? Madách "Ember Tragédiájában az égi karok dalban fejezik ki az ember hivatását a földön. És Éva kitér:

Ah értem a dalt, hála Istennek! Adám tündöve teszi utána: Gyanítom én is s fogom követni!

Ime a költőnek a miénkél leesebb szeme belátott az ember lelkébe. És látta a nőben a megértést vagy talán inkább a megérzést, amelyhez képest a férfi csak tapogatta az élet célját.

Nők! Ti küldtetek arra, hogy már a gyermekében vezessétek az embert. Hogy felémlétek a szenvedőt, megerősítsétek a gyengét és összekötő kapocs legyetek az ember s az Isten lelke között.

De ehhez nem hamis gyémántok kellene s nem ingadozó fűradt csillagok. Ehhez szem kell mint a legtisztább gyémánt, szó mint a legenyhébb orgona s kéz, amely könnyeket törölni és áldani tud.

Oh bár kiáradna lelketekből, kiáradna milliók szive fölől minden ékszeretektől, drága köntös töknél és minden hü pompától nál szebben egyetlen ékesség-tek: a valódi nőesség.

Beszélgessünk

Kis dolgok sok mindenre vetnek fényt.

Egy ambiciós leány tanítónő akart lenni. De tanulni nem na gyon szeretett, csak tanítani. S természetesen ez a leány belefáradt a kitűzött céljába, még mielőtt elérte volna azt. Ő a tanulást kis dolognak tartotta, ellenben a tanítást már nagy-nak.

Egy másik képes és törekvő leány megnyerte kitűnő osztályzattal a tanítónői diplomát. De ő viszont a pénzkeresetet vette nagyobb dolognak a tanítást. S nem is nagysókára elvesztette az örömet és a lelkesedést a tanításban s az azzal járó kötelességekben s hamarosan a tanítás az érdekkörén kívül esett.

Ez a két eset nyilván eleget mond.

Vannak kis dolgok, amiket nem eléggé értékelnek az emberek s viszont vannak szintén csak kis dolgok, amiket meg tud zottan, szinte beteges nagyozással és vágyakozással értékelnek.

Pedig a valódi műveltség a kis dolgok igazi értékelésében rejlik.

Egy szó, egy perc, egy pillanat, egy szándék, egy alkalom vagy egy lehetőség eleinte mind mind nem látszik nagy-nak. S tényleg hányan figyelnek ezekre igazán? Pedig az egész létünk, ami már nagy dolog, ilyes félekből áll.

Valakinek, mondjuk a más becsülete, tekintélye, jósága talán nem sokat ér, de mégis csak azoktól a másoktól függ saját becsületünk, tekintélyünk és jószágunk. Az emberiség — távolról — csak egy fogalom, de mégis milyen csodálatos valami az, ha bennünk él és ha lyképben a más éppen olyan lényeges mint saját magunk. Szinte lehetetlen önmagunkat elfogulatlanul értékelni, ha más nem becsülünk eléggé.

De hogy van az, hogy a másé többnyire "nem sokat ér" és hogy a miénk még sohasem jelentéktelen dolog?

Vannak, akik igen könnyen elfelejtik a tíz apró jó dolgokat, de egy kicsinyke kis sértést avagy akaraton kívül tévedést még ugyanattól az egyéntől is bánanagságának képzelnek el s nem is képesek azt soha az életben elfelejteni.

Általában miként mérlegeljük a kis vagy nagy dolgokat? Ugyebár, a rosszakarat még ront az ügyön

Hát a jóakat?

Ez már inkább megfelelő. Hanem a jóakarathoz tisztán látó, finom ismeret és értelem is megkívánatik.

Tehát jó megjegyezni azt, hogy aki a kis dolgokban nem feleltes, sem nem hűtelen, hanem becsület és rendes, az valószínűleg a nagy dolgokat sem fogja lelkismeretlenül kezelni. Kis dolgok miatt nem érdemes abba hagyni a munkát.

„Élet” a mumiákban

Régóta csodálat tárgya már, hogy a régi egyiptomiak miképpen tartották meg a holttesteket bebalzsamozni, de csak a legújabb kutatási módszerek világánál győződhetünk meg igazán a tudomány e művészetéről. Kétségtelen tény ugyanis, hogy a régi fáraók sírjából előkerülő mumiák sokezer esztendő után is tudomány e művészetéről. Kétségtelen tény ugyanis, hogy a régi fáraók sírjából előkerülő mumiák sokezer esztendő után is tudomány e művészetéről. Kétségtelen tény ugyanis, hogy a régi fáraók sírjából előkerülő mumiák sokezer esztendő után is tudomány e művészetéről.

Titokról persze csak annyit lehet szó, hogy az ember tényleg azt hiszi, hogy a halál pillanatában az emberi test minden egyes részecskéje megszűnik "élni". A pontos vizsgálatok azonban kimutatták, hogy az izomrostokban felhalmozódott u. n. "életenergia" nem abban a pillanatban pusztul el, amikor az ember lehunyna szemét. Szervezetünk csodálatos okkumuláló képessége a legkülönbözőbb táplálékok felvételére nyomán az idegeinkben és izomrostokban ugyanis különböző enzimeket raktároz fel és a tartalékokat makacsul megőrzi. Az enzimek ép oly nélkülözhetetlenül fontosak az élethez, akár a vitaminok, amelyről manapság már talán túlsokat is fecseg az ügyes üzleti propaganda.

A mai biológiai vizsgálatok kétségtelenül megállapították, hogy az élet megvalósulásához nemcsak táplálék és asszimiláló szervezet, hanem az életfolyamatot lehetővé tevő közvetítő a nyagok, vitaminok és enzimek is szükségesek. A vitaminokról már mindenki hallott bizonyára de az enzimek, ezek az ismeretlen összetételű, igen nagyfontosságú anyagok már jóval kisebb népszerűségnek örvendenek. Élettani hatásuk azonban felülmúlja a vitaminok jelentőségét.

A fermentumok vagy enzimek szerepe az emberi életben főleg abban nyilvánul meg, hogy úgy a táplálékból, mint a belehelt levegőből hatásuk révén gyakran vannak föld-éngések, ajánlatos kísérleti telepek felállítani, ahol cápakat tartanak. A cápa a tenger levellébkéja: éppúgy megjósolja a földrendést, mint a béke az esőt.

A CÁPA MINT FÖLDRENGÉSELŐ

Senki sem gondolná, hogy egyes kártékonynak bélyegzett, megvetett és gyűlölt élő lények is lehetnek hasznosak. Így például általános meglepetést kelteget nemcsak laikus, hanem tudományos körökben is, hogy a cápa hasznos állat. A tengernek ezek a veszedelmes ragadozóik eddig semmivel sem bizonyították be, hogy hasznosak, ez nyilván nem az ő hibájuk volt, hanem az embereké. A kalforniai egyetem halkisérleti leépén két japán tudós hosszú időn át foglalkozott a cápákkal és különös felfedezésre jutott. Megállapították, hogy a cápák előre megérzik a földrendést.

Nyolc-tíz órával a földrendés előtt a cápák rendkívül nyugtalanul kezdenek viselkedni, valójában csapkodnak farkukkal, ide-oda úszkálnak villámgyorsan: láthatóan rettegnek. Ez mind a földrendés jele. A legutóbbi nagy kalforniai földrendés előtt is rendkívül nyugtalanul viselkedtek a megfigyelt cápák. A japánok azt ajánlják, hogy az olyan tengerparti vidékeken, a-

vén képződik az életérő. Példáknak okáért: ha tojásfehérjét sterilen tartunk egy pohárban, úgy az sokszor hónapokon keresztül sem veszi fel a levegő lényeg tartalmát, amit a kémia nyelvén oxidálódásnak neveznek. A szervezetben azonban a fermentumok hatására ez pillanatok alatt játszódik le. Enzimek nélkül meg a szívünk sem tudná létfenntartó szerepét betölteni, mert csakis segítségük révén lehetséges, hogy a vérben megkötött szabad oxigén pillanatok alatt egyesüljék szervezetünk sejtjeiben jelenlévő vassal. Amint a vitaminoknak kétségtelenül fontos szerep jut, hogy a szervezet növekedjék, valamint hogy csonozatotum teherbíró legyen, ugyanígy a fermentumok azok, melyek lehetővé teszik a szervezetet arra, hogy az élet megnyilvánuljon benne.

Ezek azok a megdondolások, amelyek a mumiákra tereltek a tudósok figyelmét és tényleg, a vizsgálatok meglepő eredményt hoztak. Kiderült ugyanis, hogy az évezredek mumiáiban még ma is "élnék" — hatóképesség — az enzimek. Így pl. az a bizonyos fermentum, amely a hasnyálmirigy váladékával egytombontja meg kémiailag a cukrot, teljesen életképes a mumiákban.

A négyezer éves mumiák izomporával végrehajtott kísérletek során a sokszáz esztendő előtt belelegzett oxigén ép oly hatást idézett elő, mintha csak néhány órával azelőtt megkötött lényeg került volna a kísérletező kezébe. Előállított tehát a csodálatos szinjáték: az izomrostokban évezredek óta leköltött oxigénmennyiség éppoly aktívan hatott közre, mintha nem is hosszú ezer esztendő meddősége után lett volna felhasználva a néma anyagban. Különös tény tehát, hogy az élethez nélkülözhetetlen fermentumok minden eddigig felülmúló élettartamú birnak és csak kémiai behatások folytán semmisülnek meg.

TELEFONKÖNYVET KAPTAK A VAKOK

"A világ boldogtalainak" régi kívánsága teljesült a minap: megjelent a vakok telefonkönyve, amelynek segítségével a Budapestben élő világtalanok telefonon beszélhetnek a fontosabb állomásokkal. Eddig a vakok számára a telefonbeszélgetés nagy feladat volt, mert a telefonkönyvből a szükséges számok keresése és a pontos tárcsázás mindenkor segítő kéz igénybevételét jelentette. Most azonban a Braille-írással szerkesztett telefonkönyv és a különleges tárcsázó készülék segítségével maguk a vakok minden segítő kéz nélkül is lebonnyolthatják telefonbeszélgetésüket. Az érdekes telefonkönyvet Bánó Miklós dr. vak mérnök, a "Hírek a vakok világából" című lap szerkesztője készítette.

A DOKTORON IS LEHET SPÓROLNI

IRTA: SOMLAY KÁROLY

A horpadtarcu, golyányaku Galiba Péter félresezgett nyakal álldogal a kapuláb mellett. Hallgatja a jegenyefák lombjának zúgását. Hályogok szemeit felveti az égbe, mintha el akarná olvasni a végtelen kárpit titkokzat írásait.

Közben kattannak egyet-kettőt a toronyóra. Jönnék-mennek az emberek az utcán; de senki nem szól a világtalan emberhez, a falelkü vénséghez. Ugy se lehetne belőle csak egy szót is kivájni. Egész nap csak eszdekedik egymagában. Emésztí malerozza magát a gondolattal-
val. Mert vak szemmel is lehet visszafelé nézni az életbe. A pilátusát néli, amikor még levelében, virágjában volt az ember. Talán jól is esik néha-néha visszaemlékezni a fiatalkori időkre, mert felejtí az ember a mostani bajokat és enyhébben döcög el fölötte az idő kerekére.

Hát tündöki, tündöki a vak Galiba Péter, miközben csak megáll ám előtte egy ember az alvégrül, valami szöller. Posztószézarisznya a baloldalan, a lábain kopott csizmák.

— Jónapot, Peti bátyám. Mikint szölgál az egiszgiz? — bocsájta lére a szót az alvégi.

— Csak semmiskedek, mint afele átokvert. Kussadok, mint a megvert kuvasz a kazal töviben — dörmögi a vak.

— Látom bizo', hogy a sors a szivire nehezített. Keserves fájdalmak pokla lett a szive.

— Lezajlott ember vagyok én, hallod-i ... Hamvába hőtt ember ... Mint az árnyik ... Pedig valamikor lobogó győcsümögben, fekete subában jártam nappalok, icsakákat ... Most én vagyok a kerek ég alatt a legutolsó ... A legislegutolsó — Megkövetem, Peti bátyám, ... de busuljon a ló, mivel hogy nincsen szarva ... Ott a sok orvos Pesten. Leszedik ük a hályogot a maga szemirül. A pesti kórházban feküdtem a tavasszal másfél hónapot. Hát ezért tudok a maga bajáról is beszélni.

— Méghogy Pesten? Orvos? — Isten u'ssegiljen. Kuvasz legyek, ha nem igazat szölok. Sokat láttam, hallottam én a kórházban ... Hát mondok, leoperálják a szemirül a hályogot ... Sose ehessem jecetes tök-magnál egyebet, ha hazudom. Csakhát tuggya, pinzbe kerül. Vagy ezer pengőbe. Vagy még többbe. Ügyvid, orvos drágán a-gya a tudománt. Pedig széken ülve keresnek.

— A ragya verje meg azt a pinzt. Hacsak a pinzen mulk. Akad nihány százot ... De még ezres is ... Hát Pesten lakik az orvos

— Hinniye, a varasgyék! ... Ha igazat mondott volna ez a jó ember ... Ha én megeccer látnék! ... Lakzit laknánk, hét-más országra szölgöt ... Ha én még-eccer pofa mellé szoríthatnám az erdőn a duflapuskám agyát. — mondogatta magának, aztán bement a szobába.

Addig tapogattok, míg megtalálta a buboskemence mellett a dikót. Ezen van szétterítve az aprófürtű suba. Leheveredett. Megbökölött elméjében az operáció. Hátha csakugyan leoperálják hályogot az orvos. A varangy tudja le-e? Annyi bizonyos, hogy sok bajnak melegágya a hályog.

— Ember lennik én akkor megint. Megfizetném én az orvost. Arasznyi buzafejeket lenget a szöllő a tanyaföldemen. Hát lelkemuccse, tisztességgel megadnám a kötszigit, ha még-eccer meglátnám a düllöt végtőbe.

— Gyogyva ömlött torkára a kudar. Szinte gyöngyözött a kedve. Há megpillanthatná a gulyakút ustorát, a puskát, az erdőt ...

Hajnalban odaszól a lányának, aki a pehdyunnás ágyon alszik:

— Maca te, hallod-i? — Mi kőne, ha vóna, ides-apám? — kényeskedik a paplanlalt a lány.

— Fogjátok rud mellé a lovakat. Elmenyünk Pestre.

— Oda s miért? — Az orvosho. A szomszíd fiát, az Antit maj' áthivod. Ő lesz a kocsis.

— E' kis egiszgizbontakozásom van. Eddigi szip életembül leszállított a vakság. Há a tanár ur szives vóna, — alázatoskodik Péter.

— Hályog. Fekete hályog. Műtetre van szükség.

— Érttem alászan. Operációra. Hát csak izé ...

— Ötszáz pengőbe kerül.

— Megadom. Fűzetem. Még többet is ...

Addig-addig pepecselt a tudós professzor Galiba Péter jobbszemével, amíg egyszer csak meglátja ám ez az íveszkerényekben a sok orvosi műszert, a szokaszakállu tanárt, a képeket a falon és más egyebeket.

A löcsös szeker nemsókára ut rakészen állott az udvaron. Ga-

liba Péter a sokfókios bugyillárisba dugott másfélezer pengőt, aztán fölkaparkodott a szekerülésre. A fiatalok is egy-másra néztek. Antei egy-pattint az ustorral az állatokra. Ezek elkapják a szekeret és rohannak a homokon. Gyönyörűség volt látni, mikor a csillagos homlokú két kancacsikó a faluvégén túl egy-kettőre felkaptattok a nyulátra. Há látná. Csak harapdálta a pipaszárcskát és egyre az járt az elméjében: há valjon meglátja-e még a hullámzó mezőket, a csillaghimes menyegyeket ... De hátha csak hazudott az alvégi szöller ... Mérgében erre majdnem kiverte orcáját a Szent Antal-tűze.

A két csikó csak aprózott az országúton, míg be nem értek Pestre. A szekerrel befaroltak egy vendégfogadó udvarára, aztán Galiba Pétert a leánya elvezette az orvosstanár rendelőjébe.

— E' kis egiszgizbontakozásom van. Eddigi szip életembül leszállított a vakság. Há a tanár ur szives vóna, — alázatoskodik Péter.

— Hályog. Fekete hályog. Műtetre van szükség.

— Érttem alászan. Operációra. Hát csak izé ...

— Ötszáz pengőbe kerül.

— Megadom. Fűzetem. Még többet is ...